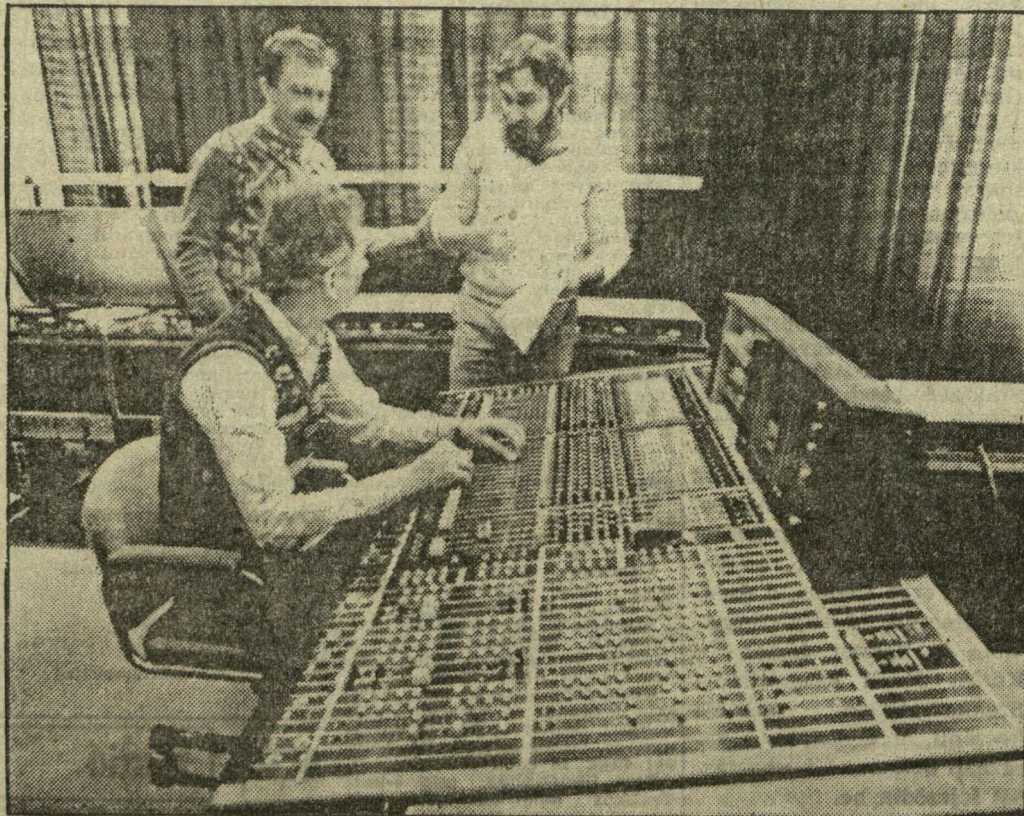

Itt a Magyar Rádió szegedi körzeti stúdiója...

A BEAG kísérleti, 24 csatornás koverőasztalán alakul majd ki a kívánt hanghatás

Bizony, itt van. A stúdió is itt kínálja már magát — épületként is szépen — a szemünknek, meg a rendszeres műsorsugárzás kezdési időpontja is hetekkel közelítette meg már a máj. Érthető hát, hogy a szegedi Tanácsköztársaság útján sétálók, a rádió reggeli műsoraiól a budapesti Rottenbiller utcai csőtöréssel értekező, s érthetően nem túlságosan fölízgatott dél-alföldi hallgatók érdeklődve várják, mikor hangzik fel az új stúdió — Szigeti István komponálta — elektronikus zenei szignálja. Nos, ennek a várakozásnak hamarosan eleget tesz a végrehajtó stúdió és a szerelésben országlánszt vállaló rádiós csapat: a július 1-ig együtt Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megye körzeti rádióműsora is megkezdődik. Milyen adottságokkal s milyen elképzelésekkel — lényegében a két kérdéskörre kerestek választ tegnap, csütörtökön délelőtt a stúdióba ellátogató vendégek: Szabó Sándor a megyei, Székely Sándor, a városi pártbizottság első titkára, Petrik István, a megyei tanács elnökének általános helyettese, akiket Várkonyi Balázs stúdióvezető kalauzolt. Az ismertes részletei közül most elsősorban a helyi rádiózársra készülő hallgatók érdeklődésére is számít tartókat válogattuk ki.

Az első kérdés, ami nyilvánvalóan mindenkiben fölmerül: ki, hol, s milyen készülékekkel veheti majd a szegedi műsört? Az épület tetelén levő ideiglenes — 50 Wattos adóhoz csatlakozó — antennáról jeleket egyelőre csak Szegeden és néhány kilométeres körzetében lehet majd fogni a CCIR (köznyelven szólva nyugati) sáv 94,9 megaherzes frekvenciáján üveveztett kétféle készülékkel. A terv szerint a szegedi műsört később a szentesi adó is sugározza majd a Kossuth-rádióműsor helyén, az URH 66,29 MHz-es frekvenciáján. Akkor a vétel körzet természetesen jócskán kibővül. Egy további lépésként a postai állandó adó tervét majd 1988-ban Szegedre, pontosabban a város tisztántúli részére.

Ami még a vétel technikai részéhez tartozik, a kereskedelmi forgalomban többféle mono és sztereó-készülék kapható a kétféle márkából is. Aruk márkától és típusától, teljesítménytől és hangminőségtől függően a 2-3, 5-6, illetve 9

ezer forinttal kezdődő tartományba sorolható. Aki tehát most vesz újat, ne csak a pénzlárcjára, hanem arra is gondoljon. CCIR-sávós rádiókészüléket praktikus vennie!

A vidékiek közül egyébként a szegedi stúdió az első, amely sztereóadások készítésére alkalmas. Számos olyan technikai berendezést telepítettek, amely itt vizsgálják a gyakorlatban, illetve amilyen csak a pesti stúdióknak van. Ez a szakma érdeklődését is megnöveli a dél-alföldi „referenciastúdió”, a BEAG és a rádió műszaki szakembereinek együttműködése iránt. A közreműködők munkáját persze majd az adások zavartalanítása és hangminősége osztályozza, de az már most megállapítható: a technikahoz méltó a körítés, magának az épületnek a megújítása. A Csomai szakemberei: Csépe László építész, Sági József belsőépítész, Józsa Gusztáv és Szanka Károly akusztikai tervezők elképzeléseit valósították meg — igazán elismerésre méltó minőségben. Szűk negyven nappal az avatás előtt ritkán látni hazai középületet ennyire készen

S ha belépünk az adásokat előkészítő, úgynevezett montírozó szobákba, a stúdiókba, a szerelők, technikusok nyüzsgése ellenére is megnyugtató látvány fogad bennünket. A három stúdióhelyiség közül a két legfontosabb gyakorlatilag készen van — a harmadik keverőpultját majd ősszel szállítja a BEAG. És feltűnő a csend: hangszigetelő ablakok, hangtompító burkolatok, falrétegek közé beépített hangelnyelő csapdák, rugókon álló (tehát az épület rezgéseit át nem vevő) stúdióbeli álfalak gondoskodnak erről. A tökéletes hangminőség eléréséhez nem csupán professzionális stúdiómagnók, átjátszók és keverőpultok szükségeltetnek ugyanis, hanem efféle építészeti trükkök, akusztikai kellékek is. (A Déltér mérnökeinek munkáját dicsérem, hogy csupán a 60 négyzetméteres „nagy” stúdióban kell utólagos korrekciókat végezni a papíron számítottakhoz képest. Ez egyébként szokásos beavatkozás a stúdióépítkezéseknél.)

Hallottunk néhány érdekességet is tegnap hogy a kisebb közönség előtti kamarakoncertek felvételére is alkalmas stúdióban azért nincs két párhuzamos fal,

s a sík felületek is azért találkoznak csak egy helyen derékszögben, hogy a hang ne térhessen vissza kiindulási helyére. Vagy hogy a pontos időt mutató órák egymással összhangban működnek, s beállító szakembereket most egyetlen másodpercnyi késés foglalkoztatja. Az is figyelemreméltó, hogy az adóstúdióban csillogó-szemcsés a padlóburkolat, s persze csúszásgátló, meg antisztatikus. A szerkesztők, riporterek munkáját számítógépre vitt műsor adatbázis, riportalanyszakértő nyilvántartás, valamint zenei és prózai hangtár segíti. S máris a műsor-készítésnél tartunk. Erről azonban, meg a tervezett adásidőről, az információs és magazinműsorok személyi feltételeiről, a három megye újabb tájékoztatói orgánámanak műsorpolitikai céljairól majd legközelebb

Pály Katalin

Tegnap a Magyar Divat Intézet hagyományos trendbemutatóján a jövő év tavasz-nyári divatkollekciónak tarták a szakma elé. A tervezők optimizmusa — hogy ugyanis jövőre azért csak lesz tavasz, ha már az idén nem volt — tükröződik a ruhákon. A három fő stílusirányzatot a város, vízpart és vidék „fedőnével” illették. Természetesen mindháromnak van sportos, elegáns és avantgárd változata. Tartja magát a tengerészstílus, bár színesedik kissé, a divatban az 1988-as év nagy eseményére tekintettel olimpiai hatások érezhetők. A vidék csoportját — gondolom, azt szánták nekünk — egyszerű, puritán, a katonai divat funkcionális elemeit alkalmazó, a tervezők elnevezése szerint „klinikai tisztaságú” (fehér és vízzöld) színekben készülő öltözetek jellemzik. A női színek négyféle tiszta, világos; északi, hűvös; sötét, avantgárd és élénk popszínek dominálnak, a férfiaké a zöld, a kék árnyalatait, klasszikus színeket, pirosbarna átmenetet hordhatnak, az ötödik csoport az uraknál a homok (sic!).

A nők a harmónia jegyében helyezzenek nagy súlyt az öltözethez illő frizurára, sminkre és kiegészítőkre. Hajviseletben tartja magát a sima, félhosszú, az Amadeus-fej, a kis frufru, fiataloknak a teljesen sima, úgynevezett „lenyalt” frizúra. A sminknél ügyeljünk rá, hogy azt hangsúlyozzuk

Lelki ambulanciák

Mára a medicina történetében új elmélet és gyakorlat született: a gondozás. A mai lelki beteg kezelése ugyanis mást jelent alapjaiban megváltozott életünkben. A mostani pszichiátriai gyógyítás — részben a betegek számának hihetetlen mértékű megsokszorozódása okán — igyekszik a kórházi osztályokról a járóbeteg-rendelés felé irányítani pácienseit. Erről a változásról volt szó a közelmúltban Szegeden megrendezett tudományos tanácskozáson, ahol részt vettek mindazok a szakemberek — orvosok, pszichológusok és gondozók — akik vállalkoznak a lelki ambulanciákat.

Mi változtatott a szemléleten? Mindenekelőtt a szakmai eredményeknek, a gyógyszerek forradalmának köszönhetően lehetővé vált számos úgynevezett klasszikus pszichés betegség — mint például a skizofrenia — gyógyítása, illetve az e bajokkal küszködők számának csökkentése. A szemléletváltást segítette, hogy a pszichiátrianál is előtérbe került az emberi jogok kérdése, és nem utolsósorban az a tény, hogy ma már új típusú az orvos-beteg kapcsolat is.

Gyógyíthatók lettek tehát a régen rettegett elmebajok, de helyettük megszülettek a lélek új betegségei. A sok ok közül csupán néhányat említve: a XX. század emberének idegrendszerét zaklató ingerzőn, az értékrend kapaszkodókat eltűntető változása, a bizonytalanság, s az ebből fakadó állandó szorongás hovatovább milliókra duzzasztotta a pszichés betegek táborát. E megváltozott világ újítja lélekgyörelmeket hozott. A modern kor beteganyaga pedig kikövetelte az új szemléletet és gyógyítási módot az egészségügy látványosságok nélkül munkálkodó szakterületéről. Az atomkor pszichés betegét már nem lehet, nem szabad zárt osztályok kilincs nélküli ajtó mögé dugni, hisz némi túlzással élve azt mondhatnánk, ma már a

A hárommillió koldus országából a hárommillió neurotikus országa lettünk — hallom a vissza-visszatérő megállapítást, ha pszichiáterek tanácskoznak. Valóban lassanként ugyanolyan magától értetődő lesz a sorban ülés a lelkibeteg-gondozók váróiban, mint a szervezet egyéb betegségeit gyógyítani hivatott más rendelőkben. Hiszen hol van már az az idő — és szemlélet — amikor a lelki bajjal küszködőt mind elmebetegnek titulálták, igyekeztek kivonni a társadalomból, bedugván a sárga házba, szigorúan őrizve és védve tőlük az egészségeseket, a normálisokat.

lelkileg egészségesek vannak kevesebben. No és a milliókat megfertőző új pszichiátriai kórfarmak egyébként sem a régi módszerekkel gyógyíthatók. A ma lelkiszerű emberei azt várják életük támogatását, hogy — sokszor igen hosszú időn át — kitartóan mellettük legyenek, kövessék őket, mi több vessenek gátat lelkibetegségük elhatalmasodása előtt. E betegeknek életképességük megmentéséhez éppen úgy van szükségük a gondozásra, mint a csecsemőnek az anyára. Enyhe túlzással azt is mondhatnánk, minden második ember mellé kellene egy egészséges pszichéjű lélektámogató.

Egyes szakértők szerint az ország lakosságának 30 százaléka, mások szerint több mint a fele szenved a lelki bajok valamelyikében. Csongrád megye pedig szinte minden pszichés betegség vezető helyén áll. Gondoljunk csak az öngyilkosságra, az alkoholizmusra, a narkomániára és a neuroziséra. A szegedi járó beteg ideggon-

dozóban az elmúlt esztendőben 20 ezer 387 alkalommal jelent meg páciens a rendelésben. A száznolcvanezer lélekszámú városunk minden nem kórházi osztályon kezelt elmebetege, neurotikusa, narkomániában szenvedője, alkoholista, személyiségzavarral küszködője, valamint az idős kor tipikus lelki betegségeivel bajlódója jár ide. A gyógyító munkát öt orvos, hét gondozó végzi egy 47 négyzetméteres alapterületű rendelésben. Státushány miatt pszichológust alkalmazni nem tudnak. Bármennyire is az orvos szaktudása, felkészültsége a gyógyítás döntő tényezője, bizony a lélek-gondozás esetében korántsem elhanyagolható milyen körülmények között fogadja páciensét. Nem beszélve arról, hogy a mai pszichiátriai gondozásnak az elmebetegségen messze túl számos más kórral kell törőnie, köztük jó néhány olyan pszichés problémával, amely családi és társadalmi ütközések okán született. Ha már a betegség kialakulásában e két közösségnek volt döntő szerepe, akkor gyógyításuk sem képzelhető el részvételük nélkül. Ezért van szükség a családterápiára, amit az egészségügy, a pszichiátriai gondozás magára vállal. A szociális gondok orvoslása azonban már meghaladja az egészségügy hatáskörét.

Jószerevel ma még a neuroziszban szenvedők ellátása sem megoldott. A neurotikus és az elmebeteg között óriási szociálpszichiátriai terület pedig a senki földje. Az itt születő gondokkal néhány jó szándékú, de képtelen adminisztrátor küszködik, anélkül, hogy a szakmától megfelelő segítséget kapna. Nem kaphat, mert a pszichiátria is alig képes a való igényeknek megfelelni.

A nem kórházi pszichiátriai ellátás viszont nem múló divat, hanem elemi igény, és ma már nélküle lélekgyógyítás nem képzelhető el. A mai pszichiátriai gondozásnak fel kell készülnie valamennyi lelki kór gondozására, életkortól és betegség-fajtajától függetlenül. A hatalmas beteganyag differenciált gyógymódokat, nagy létszámú gondozógardát és korszerű feltételeket igényel. Noha a szakemberek nagy többsége a hetvenes évek végére megtanulta és alkalmazza a különböző pszicho-szocioterápiákat, munkájuk eredményességét gátolják — a szinte mindenütt jellemző — rossz munkakörülmények. Az egyre növekvő betegábrót csak úgy lehet gyógyítani, ha a gondozóintézetek olyan fejlettek, hogy alkalmasak az elmélyült szakmai munkára.

Az új szemlélet gyakorlatba átültetésére törekszik az Országos Ideg- és Elmeorvosi Intézet, ahol ez év januárjától új központi ambulancia fogadja a betegeket. Az országban egyedülálló lelki ambulancia központi betegfelvételi rendelésén a krízisben levő betegek kezelését azonnal elkezd. A sürgős orvosi beavatkozást nem igénylőket pedig a pszichoterápiás rendelésbe irányítják. E két ambulancia mellett működnek a neurozisz, a narkomán és más pszichés kórok orvoslására felkészült és berendezett járóbeteg-rendelők. Ilyen típusú — svéd mintára épülő — specializált járóbeteg-gondozással lehetne az országban mindenütt kezelni az országunk népességének áldozatait.

Kalocsai Katalin

Hordhatjuk!

magunkon, ami a legszebb. A lényeg a természetesség, a pasztell, gyöngyház, avantgárd stílusú ifjakkak a szerdeszínű, klasszikusabb típusoknak a natúr rozsdabarna.

Rövidülnek a szoknyák! Persze marad a jótékony, rádílt takaró hossz is, a nőesség új eszménye viszont a kislányos, mint Audrey Hepburn vagy Brigitte Bardot fénykorában. A klasszikusan elegáns típusúak Catherine Deneuve-re gondoljanak a tükör előtt... R.É.

